

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DDP-I-4321-39-MW/11
L.dz. 2098/11

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynęło dn. 11. 07. 11.

nr 3526 podpis. Borusewicz

Warszawa, dnia 7 lipca 2011 r.

SECRETARIAT
Główna Prac Senackich
Wplynęło dn. 11. 07. 11. zał.
nr 661 podpis.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

W związku z przysłanym przy piśmie z dnia 14 czerwca 2011 r., znak: BPS/DSK-043-3738/11, oświadczeniem Pana Senatora Grzegorza Czeleja dotyczącym treści art. 30 ust. 2¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 78, poz. 854 z późn. zm.) uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

W świetle przepisu art. 30 ust. 2¹ ww. ustawy w indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, w których przepisy prawa pracy zobowiązują pracodawcę do współdziałania z zakładową organizacją związkową, pracodawca jest obowiązany zwrócić się do tej organizacji o informację o pracownikach korzystających z jej obrony, zgodnie z przepisami ust. 1 i 2 tego artykułu. Nieudzielenie tej informacji w ciągu 5 dni zwalnia pracodawcę od obowiązku współdziałania z zakładową organizacją związkową w sprawach dotyczących tych pracowników.

W praktyce stosowania tego przepisu podstawowym problemem stała się odpowiedź na sformułowane przez Pana Senatora pytanie, czy pracodawca ma obowiązek zwrócić się do takiej organizacji tylko w przypadku dokonania wobec określonego pracownika czynności ze stosunku pracy wymagającej współdziałania z zakładową organizacją związkową czy też zapytanie może dotyczyć ogółu pracowników, w tym również tych, w stosunku do których

żadnych czynności ze stosunku pracy nie zamierza dokonywać. Odpowiedź na nie ewoluowała wraz z poglądami wyrażanymi w judykaturze Sądu Najwyższego.

Początkowo przepis ten traktowano jako dodatkowy, wstępny etap współdziałania z zakładową organizacją związkową w każdej indywidualnej sprawie wymagającej takiej współpracy, mający na celu ustalenie czy konkretny pracownik jest reprezentowany przez określoną organizację związkową. Widać to w szczególności na przykładzie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 199 r. I PKN 36/99 (OSNA-PiUS 2000, Nr 13, poz. 507) w myśl którego: „w celu zadośćuczynienia obowiązkowi prawnemu wynikającemu z art. 38 § 1 k.p. w związku z art. 23² KP oraz art. 30 ust. 2¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), w każdym przypadku zamierzonego wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę zawartej na czas nie określony pracodawca powinien o takim zamiarze powiadomić pisemnie organizację związkową, zwracając się równocześnie o informację, czy dany pracownik korzysta z jej obrony stosownie do postanowienia art. 30 ust. 1 i 2 ustawy o związkach zawodowych.”.

Jednakże dostrzegając wady poglądów prezentowanych poprzednio w orzecznictwie Sąd Najwyższy odstąpił od dotychczasowej wykładni omawianych przepisów. W wyroku z dnia 20 lipca 2000 r., I PKN 748/99 (OSNAPiUS 2002 nr 3, poz. 76), Sąd Najwyższy stwierdził, że nieudzielenie przez zakładową organizację związkową informacji o pracownikach korzystających z jej obrony zwalnia pracodawcę z obowiązku współdziałania z tą organizacją także w zakresie uzyskania zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej na rozwiązanie stosunku pracy z członkiem zarządu tej organizacji. W uzasadnieniu tego wyroku podniósł, że po zwróceniu się do zakładowej organizacji związkowej w trybie art. 30 ust. 2¹ ustawy o związkach zawodowych i odczekaniu pięciu dni na odpowiedź pracodawca jest zwolniony od współdziałania w indywidualnych sprawach ze stosunku pracy do momentu uzyskania autorytatywnej odpowiedzi, którzy pracownicy są objęci reprezentacją związkową tej organizacji. W kolejnym wyroku z dnia 23 stycznia 2002 r., I PKN 809/00 (OSNP 2004 nr 2, poz. 31), Sąd Najwyższy sformułował tezę, że procedura konsultacji zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę przewidziana w art. 38 k.p. nie obejmuje obowiązku pracodawcy zwrócenia się do zakładowej organizacji związkowej o informację o pracownikach korzystających z jej obrony. W uzasadnieniu stwierdził, że pracodawca nie ma obowiązku ponawiania wniosku o informację przed podejmowaniem każdej czynności wymagającej współdziałania ze związkami zawodowymi. Rzeczą związku zawodowego jest aktualizacja wykazu pracowników korzystających z jego obrony, a zobowiązuje go do tego generalna zasada wyrażona w art. 1 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, zgodnie z którą

jest on powołany przez "ludzi pracy" do reprezentowania i obrony ich praw. Obrona "człowieka pracy" jest obowiązkiem związku zawodowego i na nim w pierwszej kolejności, a nie na pracodawcy spoczywa obowiązek prawidłowej jej realizacji. Dopełnieniem tej linii orzeczniczej jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r., II PK 2/04 (Gazeta Prawna 2004 nr 122, s. 21), w którym uznał on, że „pracownik, który chce aby w razie decyzji o jego zwolnieniu konsultować ją ze związkiem zawodowym, do którego należy, powinien w każdym razie współdziałać w tym zakresie z pracodawcą. Pracownik taki powinien poinformować pracodawcę o przynależności związkowej.”.

Biorąc pod uwagę ww. orzecznictwo, wydaje się zasadnym przyjęcie, iż w aktualnej judykaturze Sądu Najwyższego dominuje pogląd, iż obowiązek przewidziany w art. 30 ust. 2¹ ustawy o związkach zawodowych nie oznacza konieczności każdorazowego zwracania się do zakładowych organizacji związkowych z zapytaniem, czy dany pracownik jest przez nie reprezentowany. W efekcie można przyjąć, że pracodawca ma obowiązek zwrócenia się do zakładowych organizacji związkowych o imienną listę osób, które ten związek reprezentuje w indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, a jej aktualizacja powinna następować z inicjatywy zainteresowanego związku zawodowego bądź pracownika.

Przekazując powyższe uprzejmie informuję, iż taki pogląd przeważa również w doktrynie (np.: G. Orłowski w: „Zbiorowe prawo pracy. Komentarz, pod red. J. Wratnego i K. Walczaka, Warszawa 2009, str. 66-69, K.W. Baran „Komentarz do ustaw o związkach zawodowych, organizacjach pracodawców, o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, o zwolnieniach grupowych” Gdańsk 2004, str. 119-120, Z. Salwa ”Uprawnienia związków zawodowych” Bydgoszcz 1998, str. 95-96).

MINISTER
Jolanta Fedak